

Ta kratek spis o Luninih in Venerinih menah pišem drugič, ker sem se prvič (čisto neopazno) nekje rahlo zmotil. To bom zdaj popravil.

Mati ljubezni posnema Cintijo

Stari narodi so poznali dve svetli nebesni telesi. Prvo, vidno zvečer na zahodni strani neba, drugo, vidno zjutraj nad vzhodnim delom obzorja.

Zgodovina astronomije pripoveduje, da naj bi slavni matematik Pitagora (okoli 580–500 pr. n. š.) prvi ugotovil, da gre za »dve podobi« enega in istega nebesnega telesa - planeta, tj. Venere, sam pa sem iz novejših podatkov odkril, da so to vedeli babilonski svečeniki že nekaj stoletji pred Pitagoro. To povem naključno samo mimogrede.

Zdaj nas bolj zanimajo Venerine mene ali faze. Leta 1610 jih je odkril italijanski učenjak Galileo Galilei (1564–1642), ko je Venero prvič opazoval z daljnogledom, ki si ga je sam izdelal.

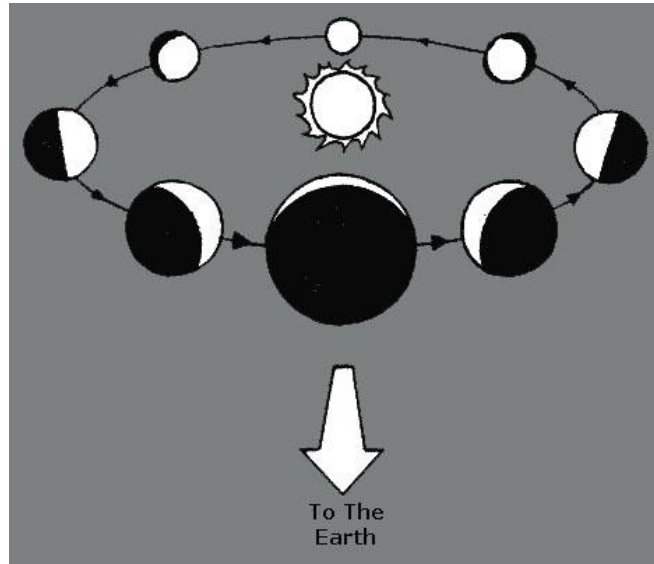

Lunine mene. *Slika je spleta.*

Njegov daljnogled je bil v vsakem pogledu skromen in ga ne moremo primerjati s kakšnim današnjim lovskim daljnogledom, kvečjemu s slabšim opernim kukalom. Slika Venere v njegovem daljnogledu je bila slaba, šibka, razmazana in učenjak ni mogel takoj najaviti svojega odkritja. Objavil pa ga je v latinsko napisanem šifriranem tekstu, da si z vsebino v njem zagotovi pravico do odkritja. Ko se je s svojim ponovnim opazovanjem prepričal o resnici, je Galilei besedilo teksta dešifriral:

Mati ljubezni (to je seveda Venera; opomba pisca) **posnema videz Cintije** (Cynthia, gr. Kynthia, je okrasno ali tudi dodatno ime oz. epitet za Artemido, grško boginjo lune, lova, bregov in gozdov; personifikacija lune; opomba pisca).

Z drugimi besedami povedano: Venera se spreminja oz. ima mene, tako da posnema Luno (in od časa do časa postane rogata, tj. da ima dva rogova; op.). Latinski pregovor je namreč nosil tole ljudsko modrost: Rogova naraščajoče Lune sta obrnjena proti vzhodu, če pa je Luna pojemajoča, rogova gledata proti zahodu (gl. sliko).

Venerine mene; levo – Venera sveti kot Večernica, desno - Venera sveti kot Danica. Slika je s spleta.

Venero so videli kot srp šele po opazovanju z daljnogledom (po letu 1610). Najbrž so zato – na osnovi latinskega pregovora o Luni– govorili tudi o »rogati Veneri«.

Zdaj pa zanimivo vprašanje:

Razmislite, kam (proti vzhodu ali zahodu) kažeta oz. sta obrnjena njena rogova, ko sveti Venera: prvič kot Večernica, drugič kot Danica. Odgovor je povsem preprost. Skriva se tudi v gornji sliki.